

***Kinh tế Việt Nam 6 tháng đầu năm 2021:
Cải cách để phục hồi tăng trưởng bền vững***

Nguyễn Anh Dương

Hà Nội, 15/7/2021

Nội dung

- Giới thiệu;
- Tình hình kinh tế 6 tháng đầu năm 2021;
- Cập nhật triển vọng kinh tế 2021;
- Một số góc nhìn;
- Một số định hướng chính sách.

Giới thiệu

- Đại dịch COVID-19 còn diễn biến phức tạp, số ca nhiễm tăng ở nhiều nước
 - *Nhiều nước là hình mẫu chống dịch năm 2020 gặp khó trong nửa đầu năm 2021;*
 - *Số ca tăng ở cả những nước có tỷ lệ tiêm vắc-xin cao.*

➤ Kinh tế toàn cầu phục hồi rõ nét hơn, song tiềm ẩn nhiều rủi ro:

- *Tăng trưởng kinh tế được nhiều tổ chức dự báo ở mức cao;*
 - Dự báo 6/2021: WB: GDP thế giới tăng 5,6%; Fitch: 6,3%.
- *Rủi ro lạm phát và nợ công;*
- *Căng thẳng địa chính trị gia tăng, kèm với những sáng kiến liên minh tạo ảnh hưởng, kiềm tỏa lẫn nhau;*
- *Một số FTA lớn (CPTPP, RCEP) có thêm chuyển biến, song song với xu hướng ký kết điều ước hợp tác trên một số lĩnh vực cụ thể.*
 - DEPA được quan tâm nhiều hơn.
- *Tư duy phục hồi xanh, hướng tới phát triển bền vững.*

Triển vọng tăng trưởng kinh tế thế giới

	2021	2022	2023	Chênh lệch*	
				2021	2022
GDP thế giới (tốc độ tăng)	5,6	4,3	3,1	1,5	0,5
Các nước phát triển	5,4	4,0	2,2	2,1	0,5
<i>Mỹ</i>	6,8	4,2	2,3	3,3	0,9
<i>Khu vực đồng Euro</i>	4,2	4,4	2,4	0,6	0,4
<i>Nhật Bản</i>	2,9	2,6	1,0	0,4	0,3
Các nước đang phát triển và mới nổi	6,0	4,7	4,4	0,8	0,4
<i>Đông Á–Thái Bình Dương</i>	7,7	5,3	5,2	0,3	0,1
<i>Trung Quốc</i>	8,5	5,4	5,3	0,6	0,2
Tăng trưởng thương mại thế giới	8,3	6,3	4,4	3,3	1,2
Tốc độ tăng giá hàng phi năng lượng	22,5	-2,5	-2,7	20,1	-3,8

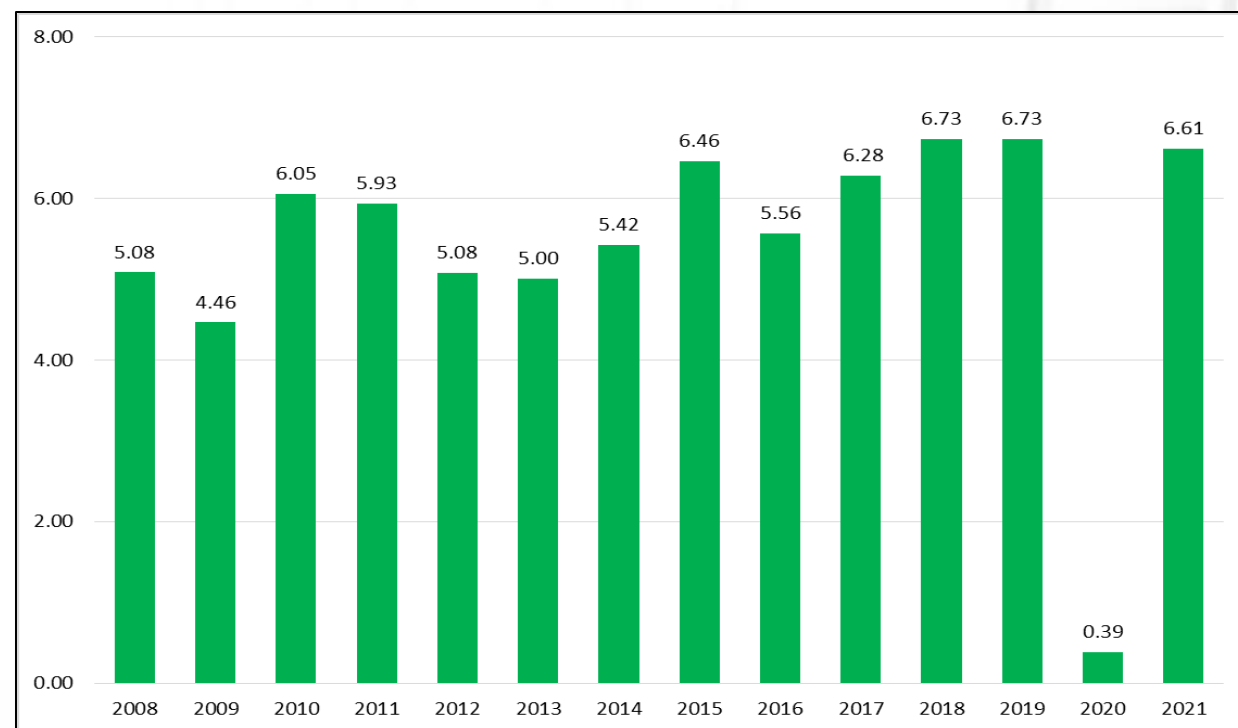
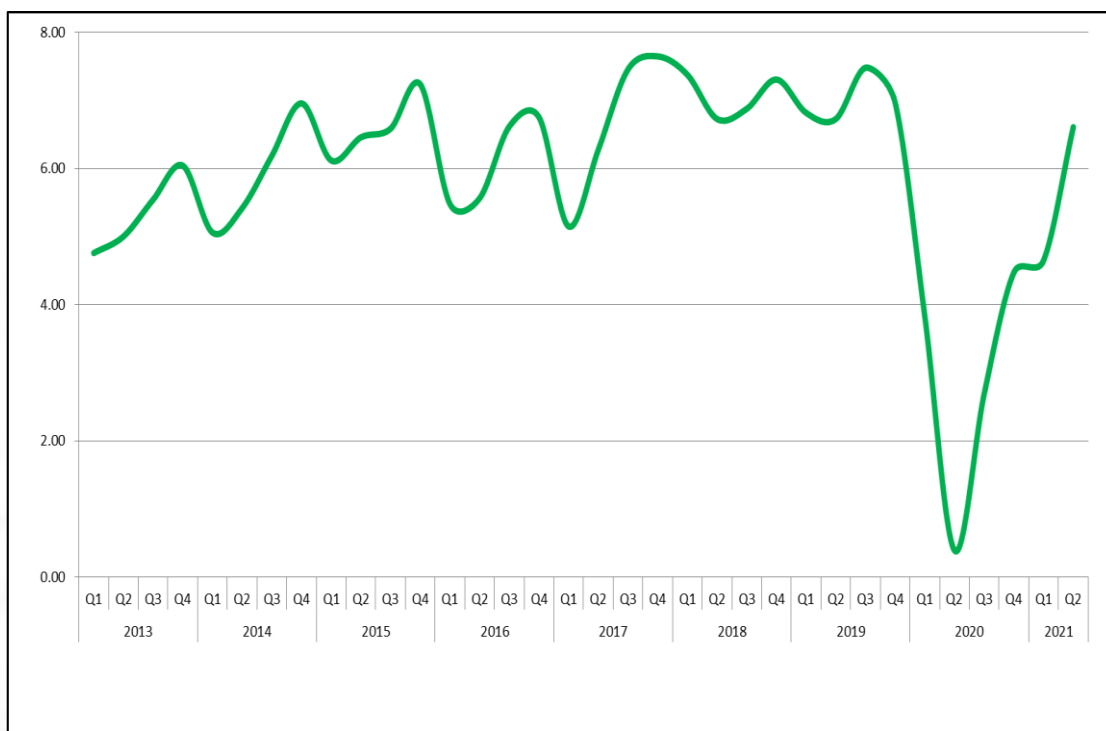
Nguồn: Ngân hàng Thế giới (tháng 6/2021).

Lưu ý: *: Chênh lệch dự báo năm 2021 và 2022 so với báo cáo tháng 1/2021.

- Việt Nam: Bối cảnh kinh tế 6 tháng đầu năm không hề thuận lợi hơn so với năm 2020
- *Đợt dịch thứ tư còn đang diễn biến phức tạp;*
 - *Chính phủ mới: “mục tiêu kép” + linh hoạt, cầu thị với những đề xuất mới;*
 - *Ưu tiên ổn định kinh tế vĩ mô;*
 - *Các biện pháp hỗ trợ có điều chỉnh, song về cơ bản giống với các biện pháp đã được thực hiện trong năm 2020;*
 - *Nghiên cứu, xác định nhiều lĩnh vực cải cách (kinh tế số, thể chế liên kết vùng, v.v.).*

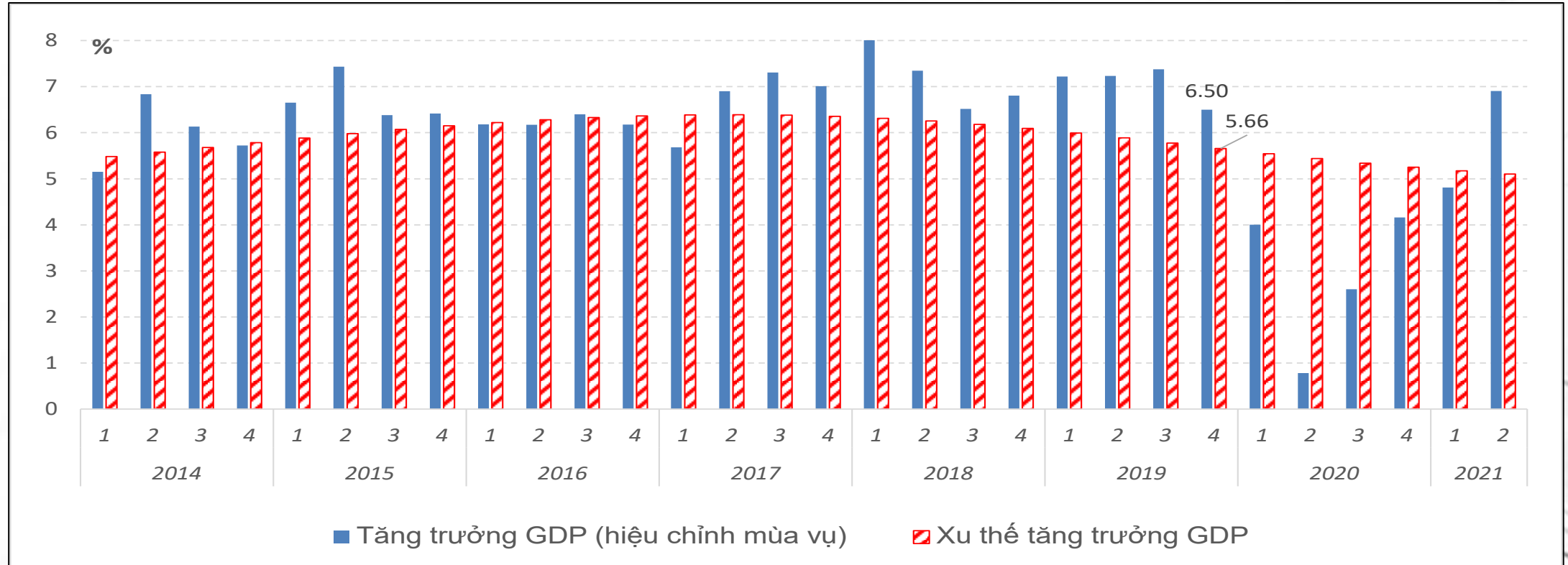
Tình hình kinh tế 6 tháng đầu năm 2021

- Tăng trưởng phục hồi qua các quý, dù thấp hơn so với mục tiêu và kịch bản tăng trưởng đề ra từ đầu năm.

Nguồn: TCTK.

- Tốc độ tăng trưởng cao hơn so với xu thế
 - *Tăng trưởng GDP tiềm năng suy giảm quý thứ 14 liên tiếp.*

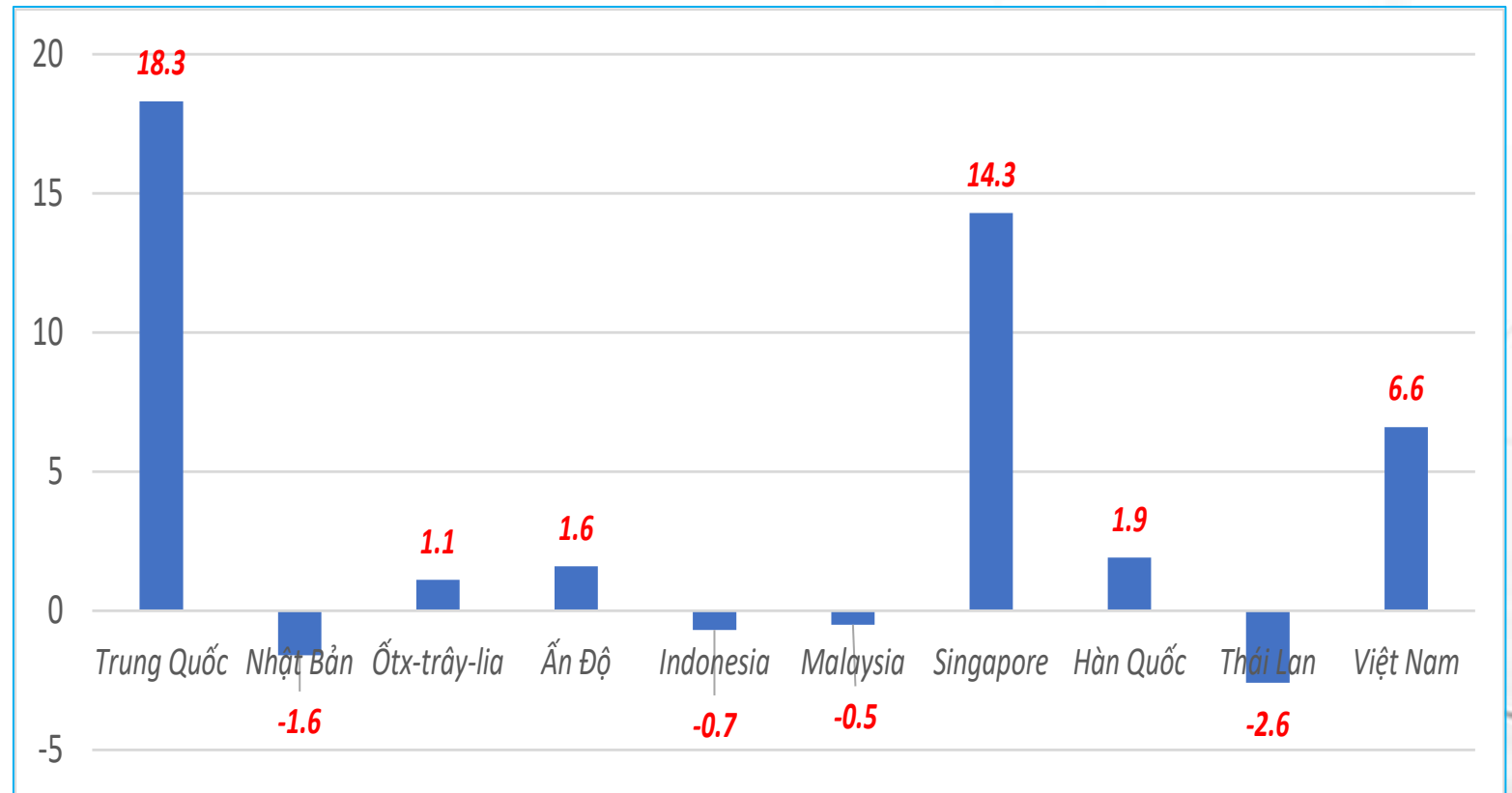

Nguồn: Tính toán của nhóm tác giả.

Tốc độ tăng GDP (% , so với cùng kỳ năm trước)

➤ So với các nước châu Á, Việt Nam vẫn còn tăng trưởng nhanh hơn

○ Nhưng đà phục hồi chậm hơn.

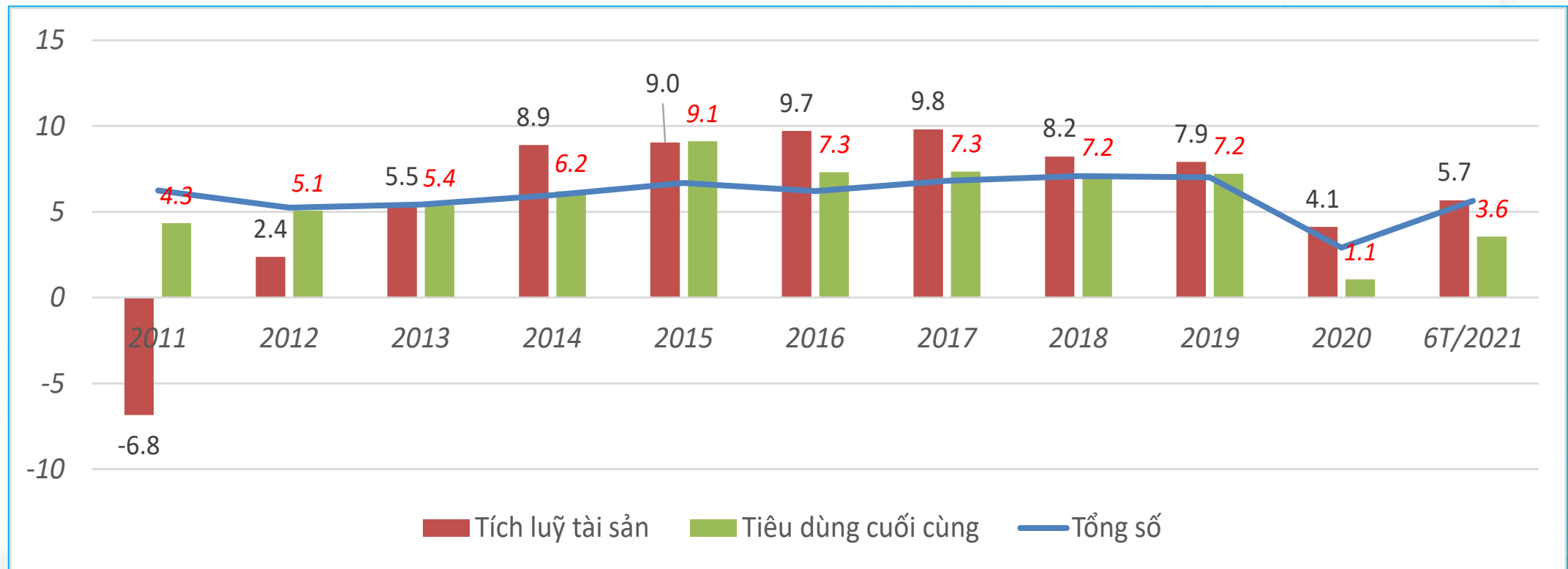
Nguồn: Economist.com (14/7/2021).

Lưu ý: Số liệu của Việt Nam và Singapore là Q2/2021, còn lại là Q1/2021.

➤ Suy giảm ở cả các yếu tố của tiêu dùng cuối cùng

- *Lãi suất thấp nhưng chưa đủ kích thích cả tiêu dùng và sản xuất.*
- *TCTK (5/2021): Thu nhập bình quân (giá hh) năm 2020 giảm 2% so với 2019.*

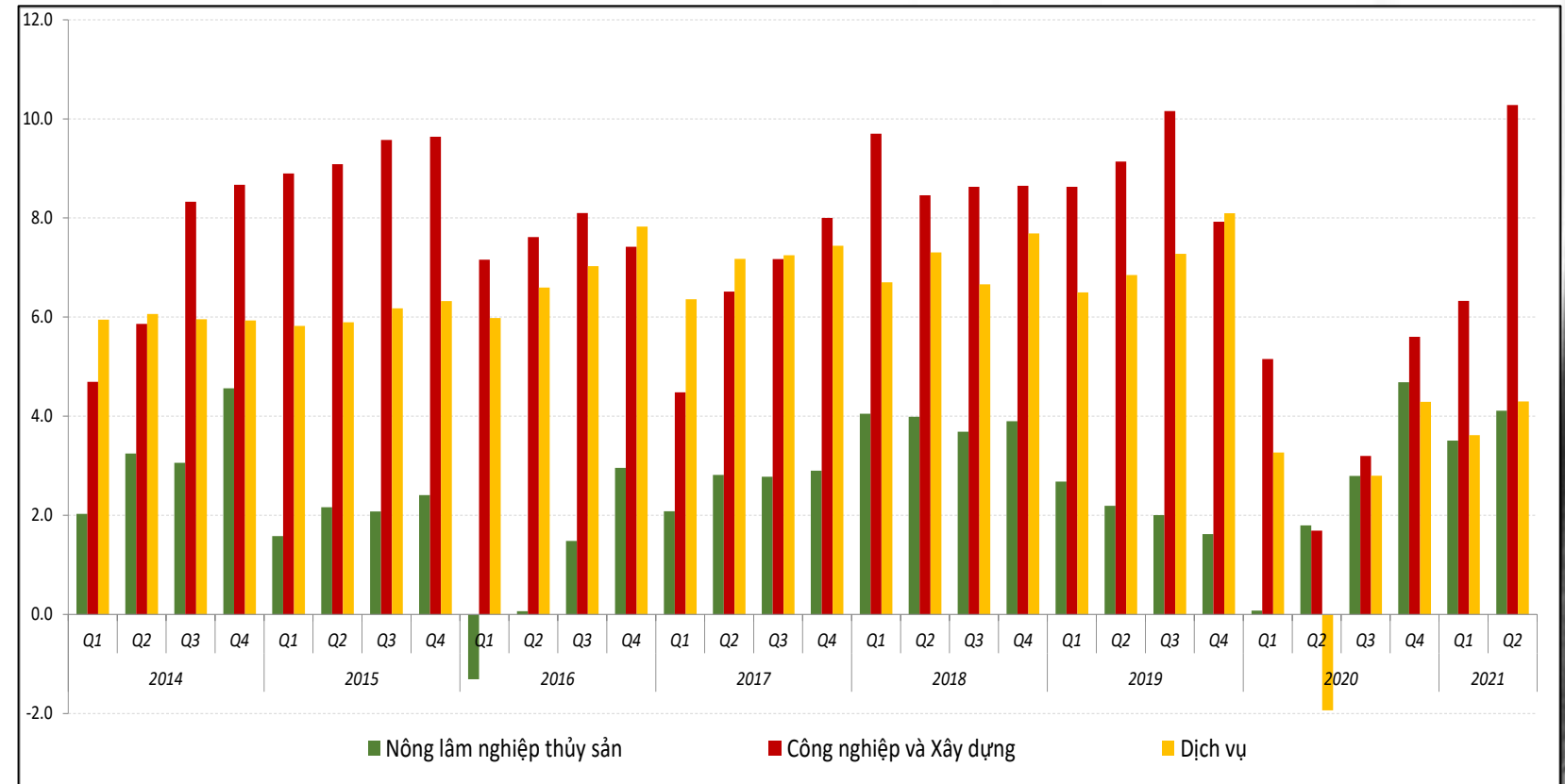
Tốc độ tăng tích lũy tài sản và tiêu dùng cuối cùng

Nguồn: TCTK.

Tăng trưởng GDP theo khu vực, 2014-6T/2021

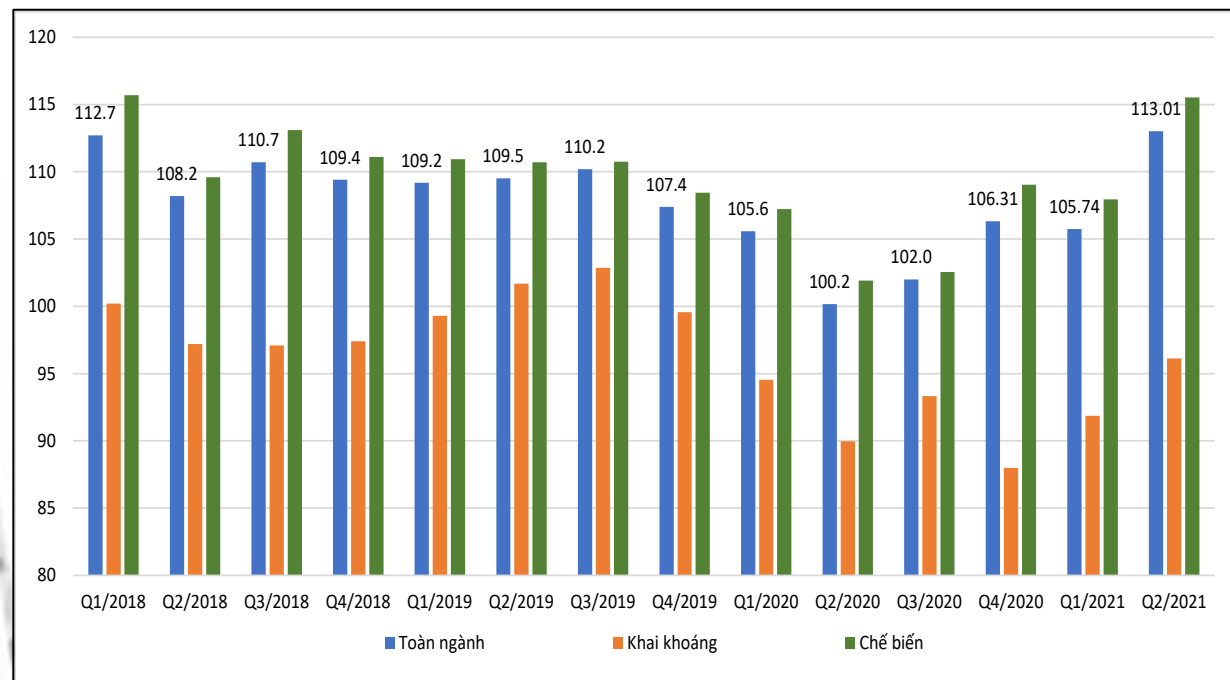
- Tăng trưởng chủ yếu ở khu vực NLTS và CN-XD;
- Khu vực dịch vụ suy giảm mạnh nhất
 - Song cũng có nghĩa là dư địa cho phục hồi tập trung nhiều nhất ở khu vực này?

Nguồn: TCTK.

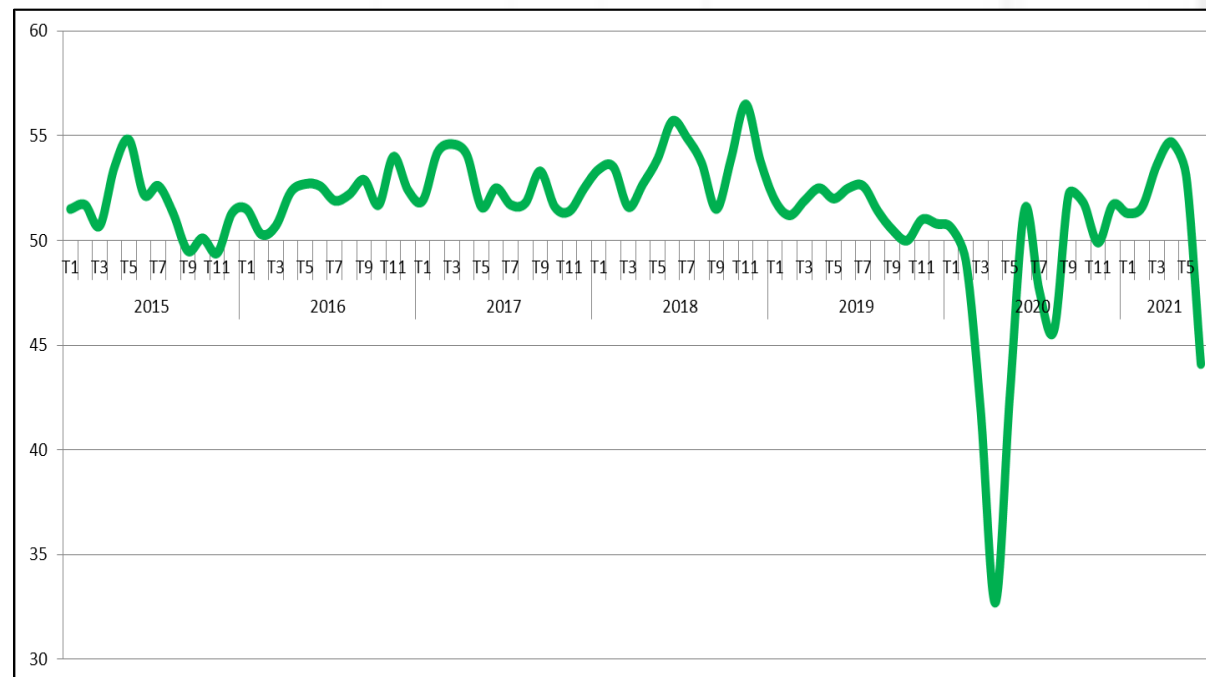
Sản xuất công nghiệp phục hồi, song chưa thực sự bền vững

Chỉ số phát triển công nghiệp

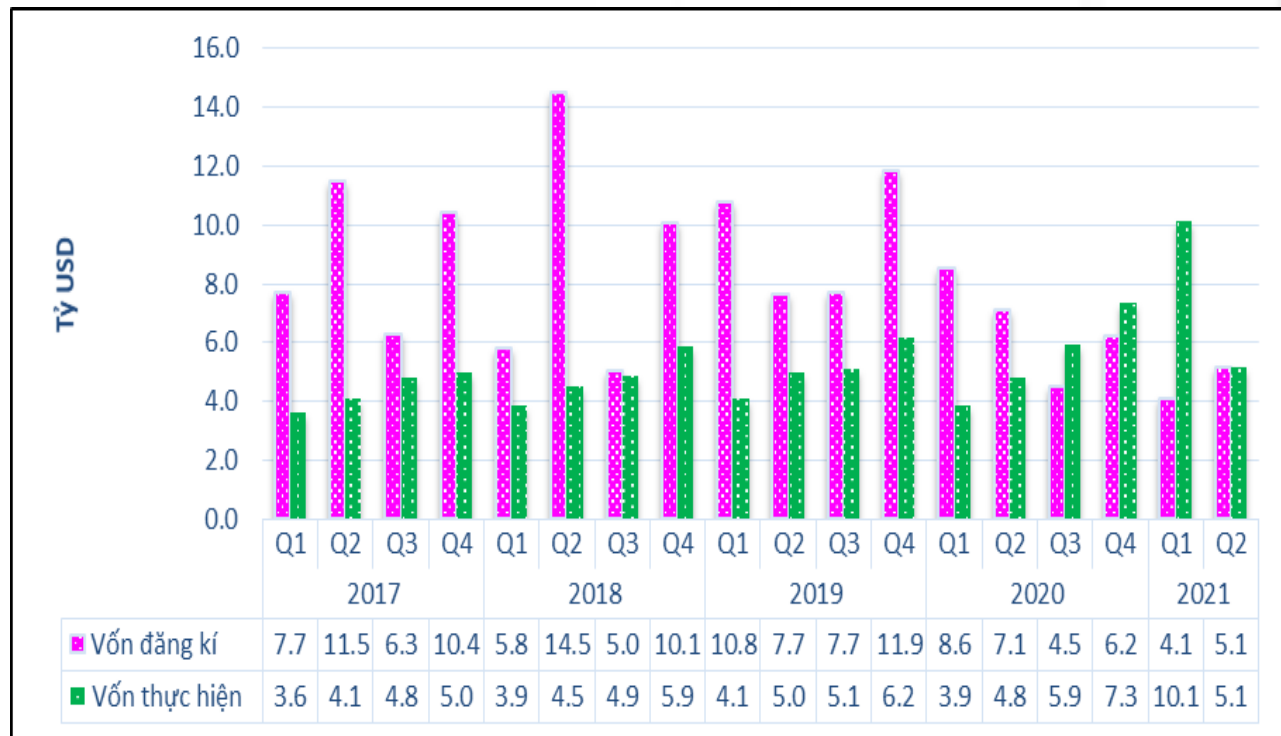
Nguồn: TCTK.

Chỉ số PMI sản xuất, 2015-6T/2021

Nguồn: Markit, HSBC.

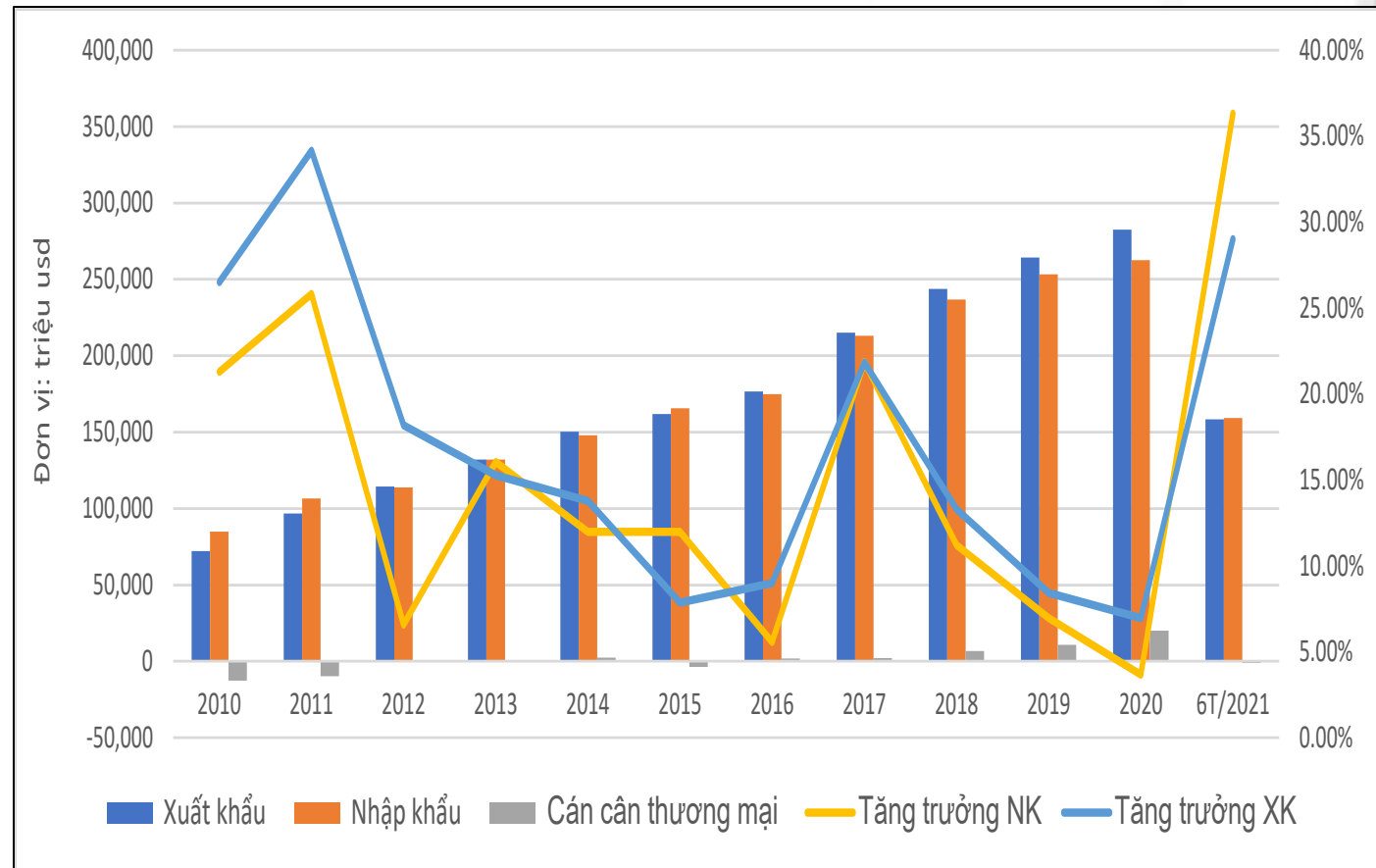
- DN gặp nhiều khó khăn hơn.
 - Quá trình sàng lọc đang diễn ra mạnh hơn (nhiều DN rời khỏi thị trường, nhưng số DN tăng vốn và số DN trở lại hoạt động đều tăng).
 - Nhà đầu tư nước ngoài vẫn đặt niềm tin ở thị trường VN: vốn thực hiện tăng.

Nguồn: Bộ KH&ĐT.

➤ Xuất khẩu tăng trưởng nhanh, chủ yếu do khu vực FDI.

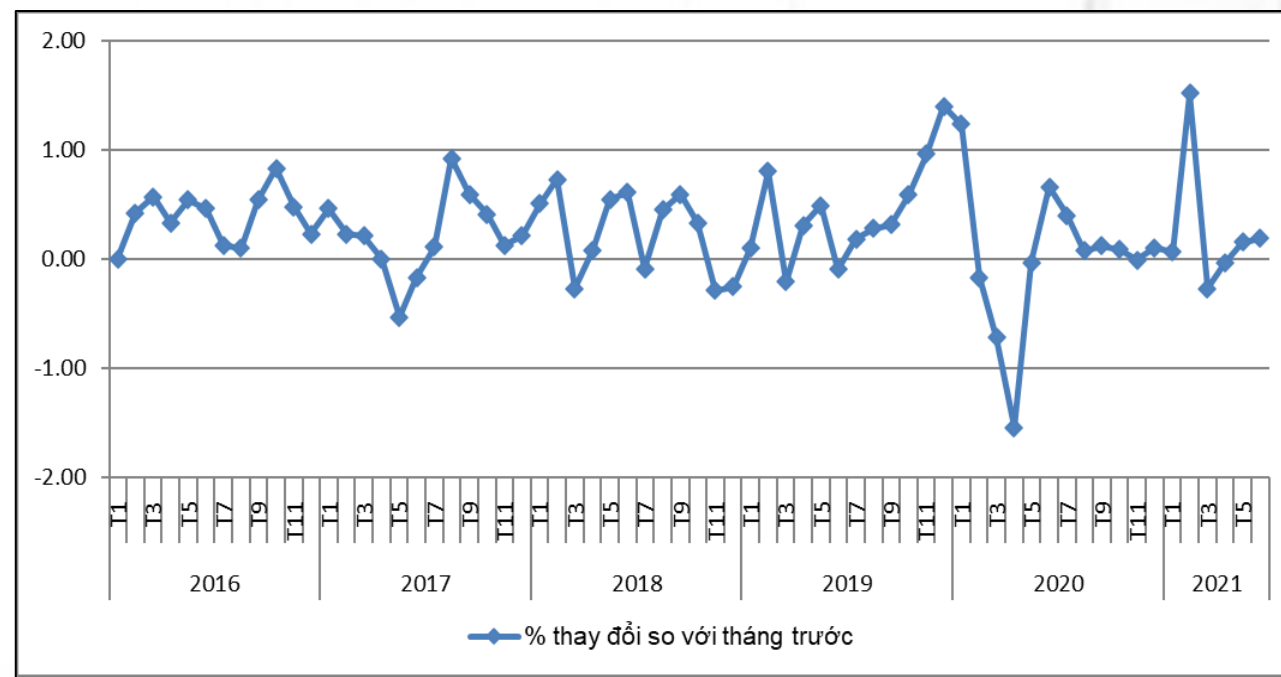
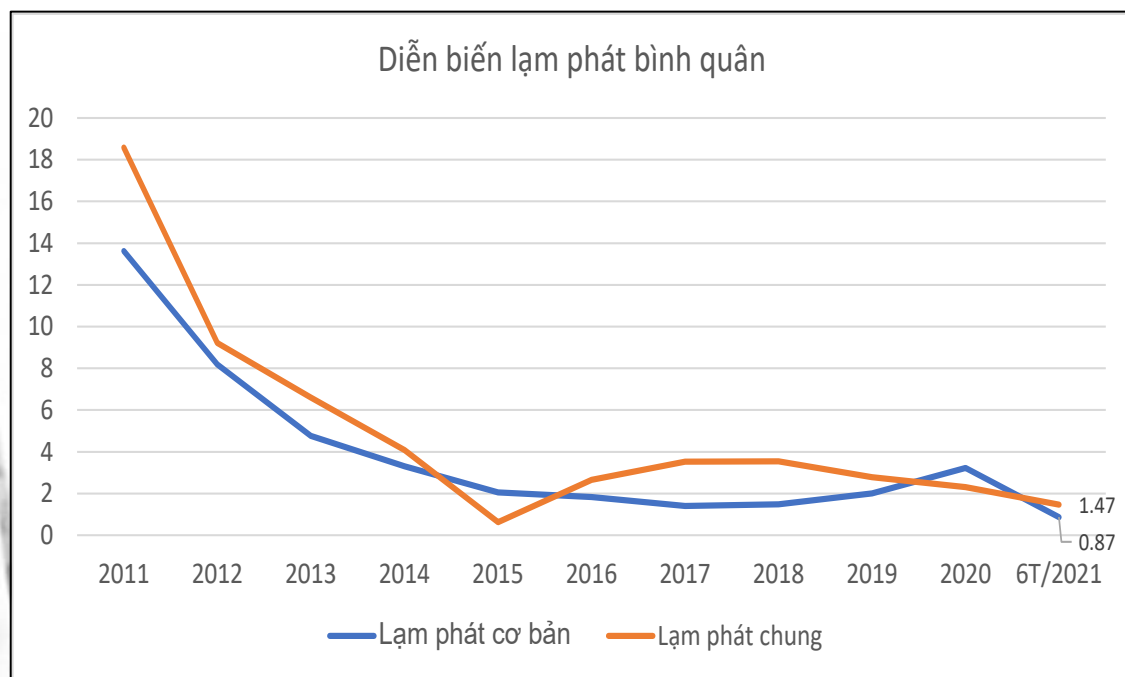
- *Tăng trưởng XK chung: 29,0%; (khu vực FDI: 34,0%).*
- *Nhập khẩu tăng nhanh trong quý II/2021, song chưa đáng lo ngại.*

Nguồn: TCTK và TCHQ

➤ Kinh tế vĩ mô vẫn tương đối ổn định

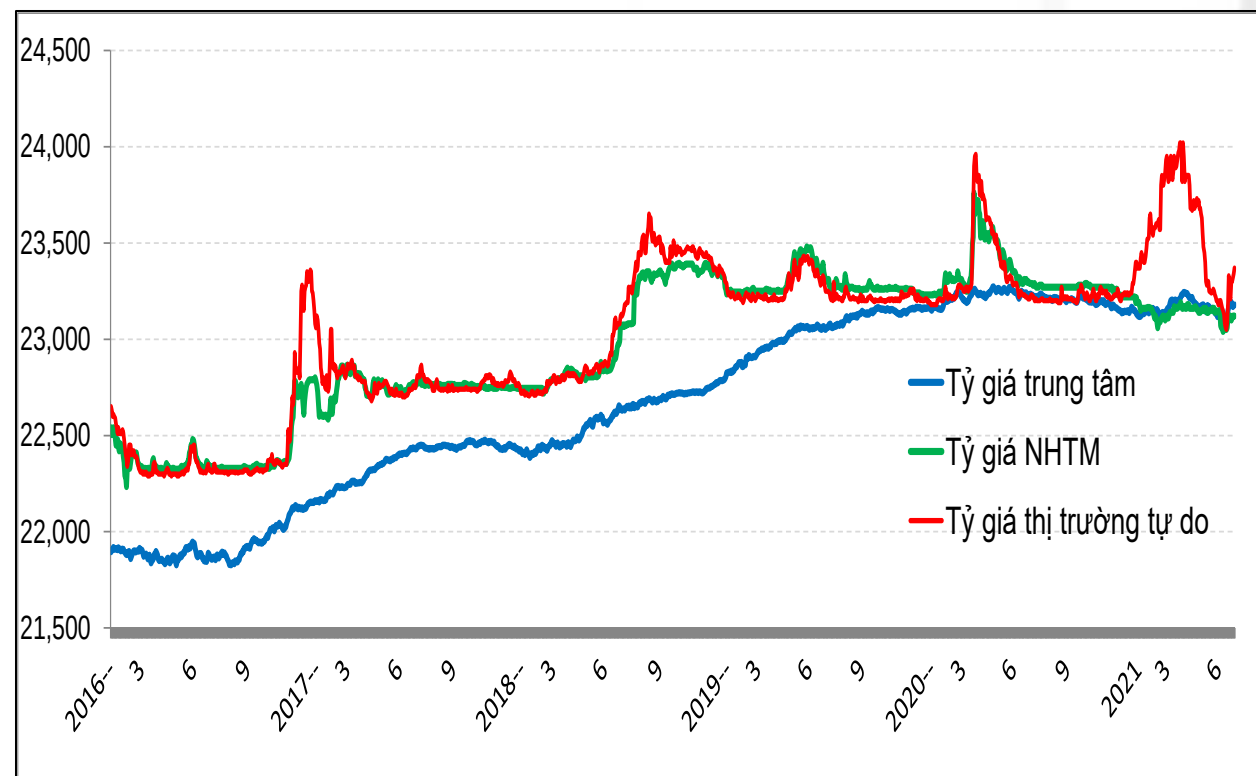
- *Tạo dư địa cho hạ mặt bằng lãi suất.*
- *Giúp giảm khó khăn cho cộng đồng doanh nghiệp và người dân;*
- *Chênh lệch thấp giữa lạm phát bình quân và lạm phát cơ bản.*

Nguồn: Tổng hợp của Viện NCQLKTTW.

➤ Tỷ giá trung tâm và tỷ giá NHTM nhìn chung ổn định.

- Tỷ giá trung tâm tăng trong quý I và giảm trong quý II;
- Tỷ giá NHTM giảm nhẹ trong 2 quý.
- Tỷ giá thị trường tự do ở mức cao, nhưng đã hạ nhiệt trong quý II.

Nguồn: Tổng hợp của Viện NCQLKTTW.

Cập nhật triển vọng kinh tế 2021

Đơn vị: %

Chỉ tiêu	Kịch bản 1	Kịch bản 2
Tăng trưởng GDP	5,9	6,2
Lạm phát bình quân	2,6	2,8
Tăng trưởng xuất khẩu	16,4	18,3
Cán cân thương mại (tỷ USD)	4,2	5,4

Nguồn: Dự báo từ mô hình kinh tế lượng vĩ mô sử dụng số liệu năm.

Một số góc nhìn

- **Tư duy về nâng cao mức độ độc lập, tự chủ của nền kinh tế trong bối cảnh mới**
 - *Yêu cầu cải thiện độc lập, tự chủ được đặt ra nhiều hơn trong bối cảnh khó khăn (cạnh tranh chiến lược Mỹ-Trung, đại dịch COVID-19, v.v.).*
 - *Một số thảo luận trong nhiều năm: thâm hụt thương mại với các đối tác RCEP; giảm sự phụ thuộc của xuất khẩu vào khu vực FDI; GDP và GNP.*
 - *Thảo luận mới: nâng cao sức chống chịu của nền kinh tế?*

➤ Cần tránh tư duy về độc lập, tự chủ của nền kinh tế theo hướng chỉ có “phòng thủ”:

- *Chống chịu với những cú sốc kinh tế, chứ không phải tránh các cú sốc;*
- *Cải cách thể chế: chủ động chuẩn bị thể chế trong nước theo thông lệ quốc tế tốt + tham gia xây dựng thông lệ mới phù hợp.*
 - Không chỉ là “cắt giảm” quy định?
- *Động lực từ những khu vực/đối tác có thể phục hồi sớm nhất sau COVID-19.*
- *Phát triển kinh tế tư nhân trong nước trong mối liên kết với khu vực FDI.*

Phát triển kinh tế số:

Một số xu hướng mới

○ *Phát triển thương mại điện tử*

- Tiến tới thương mại số (dịch chuyển dữ liệu xuyên biên giới).
- Phát triển hệ sinh thái liên quan (thanh toán, truy xuất nguồn gốc, xử lý tranh chấp, v.v.).

○ *Hiệp định kinh tế số*

- DEPA (Chile, New Zealand, Singapore)

○ *Đồng tiền số*

- Một số NHTW đã quan tâm, thực hiện nghiên cứu (cuối 2020: 46 NHTW).

○ *Ngân hàng số*

- Đặc biệt rõ trong bối cảnh đại dịch COVID-19.

➤ Với Việt Nam:

- *Những chuyển biến mới: Định hướng, nhiệm vụ hoàn thiện cơ sở pháp lý và hạ tầng cho kinh tế số (749/QĐ-TTg, 50/NQ-CP, v.v.).*
- *Những nội dung cần làm rõ:*
 - Đo lường kinh tế số;
 - Chính sách cạnh tranh với kinh tế số;
 - Bảo đảm an toàn, an ninh mạng;
 - Thuế đối với nền tảng số;
 - Sở hữu trí tuệ;
 - Tạo thuận lợi thương mại số.

Một số định hướng chính sách

- Tiếp tục theo dõi diễn biến dịch COVID-19 và có biện pháp phòng chống phù hợp.
- Bảo đảm sự song hành giữa chính sách kinh tế vĩ mô và cải cách vi mô:
 - *Cải cách phải được thực hiện ngay và liên tục, thay vì chờ đợi đến khi hết dịch.*
 - *Chính sách kinh tế vĩ mô nói lỏng có chừng mực, để hỗ trợ DN và giữ dư địa để giúp nền kinh tế “bật lên” sau dịch.*
 - *Cải cách hướng tới sử dụng hiệu quả nguồn lực công (phát triển hạ tầng, thể chế liên kết vùng, v.v.).*
 - *Phát triển kỹ năng thích ứng cho doanh nghiệp và người lao động.*
 - *Phục hồi xanh.*

➤ Thực hiện hiệu quả tiến trình hội nhập

- *Nghiên cứu định hướng ký kết các điều ước quốc tế, trọng tâm là các FTA;*
- *Nâng cao năng lực thực hiện hiệu quả các FTA, không chỉ là quy tắc xuất xứ, mà còn là những vấn đề mới (TMĐT, phát triển bền vững, v.v.);*
- *Chủ động đóng góp vào xây dựng luật chơi chung (UN, WTO, APEC, v.v.)*
- *CIEM (2021): Cải cách tự thân + Ủng hộ hệ thống đa phương + Phát huy vai trò trung tâm của ASEAN.*

➤ Thúc đẩy đổi mới sáng tạo, phát triển khoa học công nghệ hướng tới kinh tế số; trang bị kỹ năng mới để cải thiện năng suất.

- *Hoàn thiện hạ tầng pháp lý và kỹ thuật cho KTS;*
- *Tìm hiểu các thông lệ mới về KTS;*
- *Đào tạo lại và nâng cao kỹ năng cho lao động;*
- *Hỗ trợ DNNVV đổi mới sáng tạo/chuyển đổi số;*
- *Chính phủ số và chia sẻ dữ liệu giữa các cơ quan.*

XIN CẢM ƠN